

ANTSLA VALLA EELARVESTRAATEEGIA

aastateks 2024-2027

1. Eelarvestrateegia olemus

Antsla valla eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus ning muuta vallavalitsuse tegevus valla allasutuste ja valdkondlike arengute suunamisel tulemuslikumaks. Eelarvestrateegia annab ülevaate Antsla valla arvestusüksuse finantsseisust, prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed ja mängib läbi võimalikud riskistsenaariumid ehk võimaldab teha otsuseid arengu kavandamisel.

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegia on koostatud arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Eelarvestrateegiat uuendatakse igal aastal, täpsustades varasemas eelarvestrateegias kajastatud jooksva aasta ja kolme eelseisva aasta prognoose ning lisades neljanda aasta prognoosid. Eelarvestrateegia kinnitatakse volikogu poolt ja esitatakse Rahandusministeeriumile.

Antsla valla eelarvestrateegia on koostatud vastavalt Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFs) nõutud koosseisus ja kujul.

Valla eelarvestrateegia arengukava rahalise plaanina peab toetama prognoosiperioodil valla arengukava programmide täitmist.

Koostamise lähtealuseks on Antsla valla arengukava 2022-2036, Statistikaameti, Eesti Töötukassa ja Rahandusministeeriumi andmed ning majandusprognoos.

Eelarvestrateegia aastateks 2024-2027 on koostatud tekkepõhiselt. Tekkepõhises eelarves kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse.

Vastavalt KOFs-le jaotatakse eelarvestrateegia järgmisteks osadeks: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus

2. Majanduslik olukord riigis

Rahandusministeeriumi 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt: “Majandusolud muutusid 2022. aasta jooksul kiiresti halvemuse suunas kogu Euroopa Liidus. Hinnatõus hakkas kiirenema juba sõja eelõhtul 2021. aasta sügisel ning sellele lisandusid energiakriis ja kaubandus piirangud, mis eriti Eestis kiirendasid hindade kasvu veelgi. Eesti majandus pidas keerulistele oludele siiski suhteliselt hästi vastu – hõive püsis ning palgakasv kiirenes, samas kui ettevõtted tervikuna suutsid kallinenud sisendhinnad väljamüügi hindadesse üle kanda ja sedakaudu säilitada kasumlikkust. Statistika kohaselt Eesti SKP reaalne maht aasta jooksul siiski vähenes 1,3% ning 2023. aasta veidi paremad väljavaated ei suuda seda langust veel tasa teha.

Tulevik näib siiski olevat lootustandev. Eesti ettevõtjate ja tarbijate majanduslikud väljavaated on küsitluste põhjal nii EL kontekstis kui ka ajalooliselt küll väga madalad, kuid enamikes riikides paistab madalseis olema läbitud ja perspektiiv paranemas.

Kosuv kindlustunne Euroopa Liidus annab lootust, et aasta teises pooles pöördub kasvule ka Eesti eksport. 2022. aasta lõpus sai kaupade eksport suure tagasilöögi ja madalseis jätkub ka sellel aastal,

kuna toorme oluline kallinemine, eriti puiduga seotud tegevusaladel, pärsib esialgu hinna konkurentsivõimet. Eesti ekspordi turuosa maailmas väheneb ka 2023. aastal.

Olukord tööturul on vaatamata majanduslangusele püsinud suhteliselt tugev. Hõive kasvas 2022. aastal, töötus püsis alla 6% ja palgaskasv oli 9%. Töö on endale leidnud tubli veerand ajutise kaitse saanud Ukraina sõjapõgenikest, mis on hea tulemus. Hõive kasvab veidi ka 2023. aastal, kuid põgenike hõlmamise tõttu tööjõu uuringusse kasvab ka töötuse määr. Palgaskasvu tempo püsib mullusel tasemel, kuid samas tempos kasvavad ka hinnad, nii et keskmise palgasaaja ostujõud sellel aastal veel ei parane.”

Rahandusministeeriumi 2023. a kevadine majandusprognoos:

	2022 tegelik	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos	2026 prognoos	2027 prognoos
Reaalse SKP aastakasv %	-1,3	-1,5	3,0	2,5	2,3	2,0
Tööpuudus %	5,6	7,4	7,2	6,9	6,6	6,5
Inflatsioon %	19,4	9,2	3,0	2,1	1,3	1,9
Palgaskasv %	8,9	9,0	5,7	4,1	4,3	4,2
Valitsussektori:						
tulud kokku (mln €)	13 890	14 798	15 274	15 957	16 299	16 711
kulud kokku (mln €)	14 267	16 457	16 978	17 656	18 285	18 666
ülejääk/puudujääk (mln €)	-355	-1 659	-1 704	-1 700	-1 985	-1 955
nominaalne eelarvepositsioon (% SKP)	-0,9	-4,3	-4,2	-4,0	-4,5	-4,2
struktuurne eelarvepositsioon (% SKP)	-0,7	-2,0	-2,6	-3,0	-3,9	-4,0
kumulatiivne struktuurne eelarvepositsioon (% SKP)	-8,9	-10,4	-12,4	-14,8	-18,2	-21,4
võlakoorumus (% SKP)	18,4	20,2	23,6	27,1	30,4	33
reserv kokku (%SKP)	11,0	7,3	7,0	7,0	6,9	6,8

<https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigieelarve-ja-majandus/majandusprognoosid>

3. Majanduslik olukord Antsla vallas

Antsla vallas asub vallasisene linn, kaks alevikku ja 38 küla. Antsla valla pindala on 410 km² ning elanike arv 01.01.2023. a seisuga 4329. Antsla valla pikaajalisi rahvastikuprotsesse iseloomustab elanikkonna vähenemine. Kui 2018. aastal elanike arv vallas rände tulemusena pisut suurenes, siis aastatel 2019 - 2022 toimus taas vähenemine. Loomulik iive vallas on negatiivne olnud aastakümneid. Järgneva viie aasta jooksul jõuab pensioniikka rohkem Antsla valla inimesi kui tööealiseks saamise läbi neid tööturule lisandub. See tähendab maksumaksjate arvu vähenemist lähtudes elanikkonna vanusstruktuuri muutustest. Arvestades ka rändest tulenevat elanikkonna vähenemist keskmiselt 20 inimest aastas on lähiaastate prognoosiks omavalitsuse maksutulude võimalik vähenemine ning tööjõupuuduse kasv piirkonnas.

Palgatöötajate keskmine brutotulu kalendrikuus oli Statistikaameti andmetel:

	2022 ¹	2021.a	2020.a	2019. a	2018. a
Eestis	1597 €	1 475 €	1 382 €	1 316 €	1 234 €
Võru maakonnas	1327 €	1 227 €	1 163 €	1 108 €	1 054 €
Antsla vallas	1325 €	1 227 €	1 155 €	1 088 €	1 013 €

¹ - arvestuslik

Keskmine brutotulu kuus kasvab Eestis keskmiselt pisut kiiremini kui Antsla vallas, mis tähendab pidevat sissetulekute vahe suurenemist Antsla vallas elavate brutotulu saajate kahjuks. Kirjeldatud olukord võib avaldada ka mõningast survet väljarände Antsla vallast.

	2022	2021	2020	2019	2018
maksumaksjate aastakeskmine arv ¹	1921	1926	1919	1963	1895
tulumaksu laekumine eurodes ¹	3 595 461	3 328 766	3 081 906	2 963 619	2 716 735
töötute aastakeskmine arv ²	123	151	170	125	135

¹ -

¹ - *Maksu- ja Tolliamet*

² - *Eesti Töötukassa*

Põhitegevuse prognoos

Eelarvestrateegia peab olema kooskõlas arengukavaga ja eelarvestrateegias kavandatu peab nelja aasta perioodis peegeldama strateegilisi arengusuundi ja eesmärke. Strateegiliste suundade ja eesmärkide täitmiseks planeeritakse eelarvestrateegias investeringuid, kuid ka muid vallale olulisi tegevusi.

Arengukavas seatud eesmärgid valdkondade lõikes:

Ettevõtlikkus ja uuenduslikkus – kasutada elukeskkonna, avalike teenuste ning turismi ja ettevõtluse arendamisel uuenduslikke lahendusi; teha koostööd erinevate ekspertide ja koostööpartneritega ning võimalusel toetada teenuste pakkumisel uute ärimudelite kasutamist.

Vallasisene ja -väline koostöö – jätkata koostööd ja tõhustada infovahetust; enne oluliste otsuste vastuvõtmist korraldada arutelusid valla elanikega; edendada koostööd ja sõprussuhteid naaberomavalitsuste ja välispartneritega.

Kogukondade võimestamine – kasutada vallas tegutsevate kodanikuühenduste ja külaseltside potentsiaali valla arenguks, osutades neile vallapoolset tuge; toetada valla erinevate piirkondade sidumist terviklikuks toimekeskkonnaks, millel on atraktiivne kuvand ja maine.

Pärandi väärtustamine – aidata luua suuremat sünergiat piirkonna loodusliku eripära, kultuuripärlite ja tunnusobjektide väärtustamise kaudu (Tamme-Lauri tamm, Karula rahvuspark, Pokumaa, Hauka Laad, kohalikud tooted jne); jätkata kultuuripärandi säilitamiseks ja tutvustamiseks traditsiooniliste ürituste läbiviimist.

Heaolu ja rahvatervise edendamine - pakkuda inimestele sotsiaalset turvatunnet, aidates kaasa ligipääsetava elukeskkonna ja kaasava ühiskonna kujundamisele; luua võrdseid võimalusi hariduses ning töö- ja ühiskonnaelus osalemiseks vastavalt iga inimese võimetele; edendada tervislikke eluviise ja pakkuda võimalusi riskikäitumise vähendamiseks.

TULUD

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi tulusid:

- maksutulud (tulumaks ja maamaks)
- tulud kaupade ja teenuste müügist;
- saadavad toetused (tasandusfond ja toetusfond)
- muud tegevustulud.

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 326 471	7 926 895	7 898 035	8 114 055	8 330 945	8 558 465
Maksutulud	3 732 575	3 930 500	4 135 200	4 342 015	4 549 515	4 767 465
sh tulumaks	3 585 435	3 764 700	3 952 900	4 150 600	4 358 100	4 576 050
sh maamaks	147 140	165 800	182 300	191 415	191 415	191 415
Tulud kaupade ja teenuste müügist	444 841	451 310	460 335	469 540	478 930	488 500
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 143 884	3 539 735	3 297 000	3 297 000	3 297 000	3 297 000
sh tasandusfond	975 763	951 883	1 150 000	1 150 000	1 150 000	1 150 000
sh toetusfond	1 883 370	2 350 852	2 147 000	2 147 000	2 147 000	2 147 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	284 751	237 000				
Muud tegevustulud	5 172	5 350	5 500	5 500	5 500	5 500

Tulumaks

Kõige olulisem tuluallikas on üksikisiku tulumaks, mis moodustab põhitegevuse tuludest ligikaudu poole. Füüsilise isiku tulumaksust laekub valla eelarvesse alates 2020. aastast 11,96%.

2024 aastal on kehtestatud, et valla eelarvesse laekuv riiklikust pensionist eraldatav tulumaksu määr on 2,5% ja muudelt tuludelt eraldatav tulumaksu määr 11,89%.

Üksikisiku tulumaksu laekub palgatuludelt, juriidilise isiku juhtimis- ja kontrollorgani liikmetelt, töövõtulepingute alusel makstavatelt tasudelt, vanemahüvitiselt, töökaotusega seotud hüvitistelt ja muudelt väljamaksetelt.

Strateegiaperioodil on tulumaksu kasvuks arvestatud 5% strateegiaperioodil.

Maamaks on riiklik maks, mis on kehtestatud maksukorralduse seaduse ja maamaksuseaduse alusel.

Maksumäärad kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu hiljemalt maksustamisaastale eelneva aasta 1. juulil igale maa sihtotstarbegrupile.

Maamaksumäärad on 2024 aastaks kehtestatud Antsla vallavolikogu poolt:

- 1) elamumaale ja maatulundusmaa õuemaa kõlvikule 0,5 protsenti maa maksustamishinnast aastas;
- 2) käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatata maatulundusmaale 0,5 protsenti maa maksustamishinnast aastas;
- 3) käesoleva paragrahvi punktides 1 ja 2 nimetatata sihtotstarbega maale 1,0 protsenti maa maksustamishinnast aastas.

2024 aastal on maamaksu tõusuks arvestatud 9 %; 2025 aastal on arvestatud 5 % tõus ja aastatel 2026-2027 jääb maamaks samale tasemele võrreldes 2025 aastaga.

Tulud kaupade ja teenuste müügitulu moodustab põhitegevuse tuludest 5% ja kasvuks arvestatud keskmiselt 2 % strateegiaperioodil.

Tuludena kaupade ja teenuste müügist mõistetakse laekumisi sotsiaalasest majandustegevusest, haridusasutuste majandustegevusest, haridusteenuse ja muusikakooliteenuse eest teistele omavalitsustele, vallale kuuluvate ruumide üüri- ja renditulused, laekumisi kultuuri- ja spordiasutuste majandustegevusest, laekumisi õiguste müügist.

Vanemate poolt osaliselt kaetavate õppevahendite kulude määrad on kinnitatud volikogu poolt. Lapse toidukulu lasteaias katab täies ulatuses lapsevanem. Toidukulu päevamaksumuse otsustab hoolekogu ja kinnitab asutuse juht. Antsla Vallavalitsuse määrusega kinnitatakse igal aastal munitsipaalkoolide, huvikooli ja lasteaia õpilaskoha tegevuskulu arvestuslik maksumus järgmiseks aastaks, mis on aluseks arvlemisel teiste omavalitsustega.

Tasandusfondi koefitsiendid määratakse igal aastal Vabariigi Valitsuse määrusega. Tasandusfondi suurus sõltub elanike arvust, kohaliku omavalitsuse arvestuslikust keskmisest tegevuskulust, tulumaksu laekumisest ja arvestuslikust maamaksust. Tasandusfondi osakaal põhitegevuse tuludest on ligikaudu 14%.

Toetusfondi moodustavad riigi poolt eraldatavad vahendid kohalike teede hoiuks, hariduskuludeks, sotsiaalkuludeks ja -toetusteks. Kõige suurem toetusfondi osa on toetus hariduskuludeks. Toetus on ette nähtud õpetajate, koolijuhtide, tugispetsialistide personalikuludeks, koolituseks, õppevahendite soetamiseks, lasteaiaõpetajate palgatoetuseks, koolilõuna toetuseks, huvihariduse toetamiseks. Sotsiaaltoetused on ette nähtud toimetulekutoetuseks, puuetega lastele abi osutamise toetuseks ning sotsiaaltoetuste ja teenuste osutamiseks. Toetusfondi osatähtsus põhitegevuse tuludest on keskmiselt 28 %. Toetusfondi eraldused täpsustuvad iga eelarveaasta algul ja vastavalt sellele muutuvad ka tegevuskulud.

Saadavad toetused tegevuskuludeks

Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks laekuvad põhiliselt projektipõhiselt ning on seetõttu raskesti prognoositavad. Eelarvestrateegia perioodiks on tulused prognoositud 160 000 eurot aastas.

Muude tegevustulude all kajastuvad laekumised vee erikasutusest ja maavarade kaevandamise tasu.

KULUD

Põhitegevuse kuludena kajastatakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist antavaid toetusi, personalikulud, majandamiskulud ja muid kulusid.

Põhitegevuse kulud on prognoositud järgmistel eeldustel:

- antavad toetused tegevuskuludeks juriidilistele isikutele ei kasva. Kululiigi kogusumma kasvab 2024 aastal 5%, kuna pikaajalise hoolduse toetuse raha klassifitseeritakse alates 2023. aastast toetuseks;
- personalikulude tõusu 2024-2027 planeeritud ei ole, jäetud samale tasemele võrreldes 2023 aastaga;
- majandamiskulud tõusu 2024-2027 planeeritud ei ole, jäetud samale tasemele võrreldes 2023 aastaga;
- muude kulude all on planeeritud reservfond mahus 50 tuh €.

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	6 447 009	7 350 616	7 647 450	7 647 450	7 647 450	7 647 450
Antavad toetused tegevuskuludeks	351 478	551 834	796 950	796 950	796 950	796 950
Muud tegevuskulud	6 095 531	6 798 782	6 850 500	6 850 500	6 850 500	6 850 500
sh personalikulud	3 859 356	4 382 227	4 383 000	4 383 000	4 383 000	4 383 000
sh majandamiskulud	2 235 941	2 416 305	2 417 000	2 417 000	2 417 000	2 417 000
sh muud kulud	234	250	50 500	50 500	50 500	50 500

Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne.

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 326 471	7 926 895	7 898 035	8 114 055	8 330 945	8 558 465
Põhitegevuse kulud kokku	6 447 009	7 350 616	7 647 450	7 647 450	7 647 450	7 647 450
Põhitegevuse tuleml	879 462	576 279	250 585	466 605	683 495	911 015
Investeeringustegevus kokku	-1 202 650	-829 170	-2 231 908	-394 500	-343 500	-576 000
Tulemi suhe tuludesse %	12,0	7,3	3,2	5,8	8,2	10,6

Prognoosiperioodi jooksul põhitegevuse tuleml mõõdukalt kasvab, moodustades 2027. aastal 10,6% tuludest.

Investeeringustegevus

Investeeringustegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente: põhivara soetus, põhivara müük, põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine, põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine, osaluste soetus, osaluste müük, muude aktsiate ja osade soetus, muude aktsiate ja osade müük, antavad laenud, tagasilaekuvad laenud, finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodil planeeritakse investeeringuid nii omavahendite kui Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt. Investeeringustegevuses on kajastatud toetusi (põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine) eeldataval määral, kuigi nende saamine ja suurus ei ole lõplikult

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Investeeringustegevus kokku	-1 202 650	-829 170	-2 231 908	-394 500	-343 500	-576 000
Põhivara müük (+)	21 274	15 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Põhivara soetus (-)	-1 288 326	-2 794 340	-2 131 408	-780 000	-129 000	-1 561 500
<i>sh projektide omaosalus</i>	-996 859	-2 544 070	-1 537 408	-180 000	-129 000	-361 500
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	291 467	2 290 270	594 000	600 000	0	1 200 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-137 862	-115 000				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-59 870	-100 000	-500 000			
Finantstulud (+)	239	7 000	500	500	500	500
Finantskulud (-)	-29 572	-132 100	-205 000	-225 000	-225 000	-225 000

Investeeringustegevus valdkondade lõikes aastatel 2023-2027

01 Üldised valitsussektori teenused	50 000	50 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	50 000	50 000			
04 Majandus	421 509	300 000	780 000	129 000	111 500
<i>sh toetuse arvelt</i>	165 160		600 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	256 349	300 000	180 000	129 000	111 500
05 Keskkonnakaitse					250 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					200 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					50 000
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	266 096	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	85 110				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	180 986				
09 Haridus	2 056 735	1 781 408	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		594 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	2 056 735	1 187 408			
10 Sotsiaalne kaitse	0	0	0	0	1 200 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					1 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					200 000
KÕIK KOKKU	2 794 340	2 131 408	780 000	129 000	1 561 500
<i>sh toetuse arvelt</i>	250 270	594 000	600 000	0	1 200 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	2 544 070	1 537 408	180 000	129 000	361 500

Investeeringuobjektid aastatel 2023-2027

Investeeringuobjektid	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Suuremad investeeringud nimeliselt					
01- Päästeameti ettekirjutus- varuväljapääsu ehitus	50 000	50 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	50 000	50 000			
04-Teemaade ja vallale vajalike maade ost	20 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	20 000				
04- Vallateede investeeringud vastavalt teehoiukavale	365 000	300 000	0	129 000	111 500
<i>sh toetuse arvelt</i>	131 200				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	233 800	300 000		129 000	111 500
04- Kesklinna kujundusprojekti elluviimine			780 000		
<i>sh toetuse arvelt</i>			600 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			180 000		
04- Generaarorite soetus	36 509				
<i>sh toetuse arvelt</i>	33 960				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	2 549				
05- Nässmetsa järve tervendamise seotud tegevused					250 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					200 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					50 000
08- Kaasav eelarve- Terviseraja valgustus	25 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	5 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	20 000				
08-Linda rahvamaja saali rekonstrueerimise I etapp	201 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	70 160				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	130 840				
08- Tsooru rahvamaja hoone katlamaja rekonstrueerimine	22 206	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	22 206				
09 Antsla Gümnaasiumi B korpuse rekonstrueerimise projekteerimine ja ehitamine	1 846 622	1 781 408			
<i>sh toetuse arvelt</i>		594 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 846 622	1 187 408			
09- Lusti lasteaia rühma ehitis	228 003				
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	228 003				
10 - Väiksema abi ja toetusvajadusega inimestele eluaseme teenuse osutamiseks eluruumide ehitamine					1 200 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					1 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					200 000

Aktsiate soetus summas 500 000 eurot on kavandatud projekti „Vana- Antsla aleviku vee- ja kanalisatsioonitaristu rekonstrueerimine” omaosaluse katteks
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus rahuldas 30.06.2023 tehtud otsusega AS Võru Vesi projekti „Vana- Antsla aleviku vee- ja kanalisatsioonitaristu rekonstrueerimine” finantseerimise taotluse.

6. Finantseerimistegevus ja likviidsed varad

Likviidsed varad kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse tähenduses on raha ja pangakontodel olevad vahendid, rahaturu- ja intressifondide aktsiad ja osakud ning soetatud võlakirjad. Likviidsete varade saldo suurenemine ja vähenemine kajastatakse likviidsete varade muutuse eelarveosas vastavalt plussile või miinusega. Likviidsete vahendite olemasolu kergendab valla rahavoogude planeerimist ning uute laenukohustuste võtmist kuna vähendab netovõlakoormust. Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud: laenude võtmine ja võetud laenude tagasimaksmine. Võetavate laenude kavandamisel tuleb hoida netovõlakoormus alla lubatava maksimaalse määra. See võimaldab tagada finantssuutlikkuse tulevaste projektide omafinantseerimiseks

Antsla vald	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Finantseerimistegevus	-288 239	-253 410	1 496 900	-345 000	-340 000	-335 000
Kohustiste võtmine (+)	0	0	1 849 900			
Kohustiste tasumine (-)	-288 239	-253 410	-353 000	-345 000	-340 000	-335 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-371 595	-506 301	-484 423	-272 895	-5	15
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+/-)	239 832	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 263 680	757 379	272 956	61	56	71
Võlakoormused kokku aasta lõpu seisuga	2 343 960	2 090 550	3 587 450	3 242 450	2 902 450	2 567 450

Likviidsete vahendite mahu puhul tuleb arvestada asjaolu, et strateegia tulud on planeeritud konservatiivselt. Kuna võimalike investeeringutoetuste laekumine on ebaselge, siis tulude ülelaekumisel (kulude alatäitumisel) suureneb vabade vahendite jääk ja omakorda väheneb netovõlakoorma tase, mis loob puhvri strateegias kavandatud investeeringute elluviimiseks omarahastuse arvelt.

Finantsdistsipliini tagamine

Finantsdistsipliini tagamiseks sätestab kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus finantsdistsipliini tagamise meetmed, milleks on kinnipidamine kohaliku omavalitsuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja kinnipidamine netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Põhitegevuse tulude ja kulude tasakaalu nõudest kinnipidamise nõue on täidetud. Põhitegevuse tulem on positiivne. Tulemi prognoosil 2023.–2027. aastaks on järgitud eelarve planeerimisel konservatiivset joont. Positiivne põhitegevuse tulem on saavutatav vaid kulude kokkuhoiuga.

Põhitegevuse tulem peaks katma võetud laenukohustuste tasumise ja lisaks võiks jääda vahendeid investeeringute teostamiseks

Netovõlakoormus on võlakoormuste ja likviidsete varade suunamata jäägi vahe.

Netovõlakoormuse ülemmäär võib olla kuni 2024. lõpuni kas 10-kordne põhitegevuse tulem või 80% põhitegevuse tuludest, kumb on suurem, kuid mitte rohkem kui 100%. Edaspidi hakkab vähenema 5% võrra.

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 326 471	7 926 895	7 898 035	8 114 055	8 330 945	8 558 465
Põhitegevuse kulud kokku	6 447 009	7 350 616	7 647 450	7 647 450	7 647 450	7 647 450
Põhitegevuse tulem	879 462	576 279	250 585	466 605	683 495	911 015
Investeeringustegevus kokku	-1 202 650	-829 170	-2 231 908	-394 500	-343 500	-576 000
Eelarve tulem	-323 188	-252 891	-1 981 323	72 105	339 995	335 015
Finantseerimistegevus	-288 239	-253 410	1 496 900	-345 000	-340 000	-335 000
Kohustiste võtmine (+)	0	0	1 849 900			
Kohustiste tasumine (-)	-288 239	-253 410	-353 000	-345 000	-340 000	-335 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-371 595	-506 301	-484 423	-272 895	-5	15
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	239 832	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 263 680	757 379	272 956	61	56	71
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 343 960	2 090 550	3 587 450	3 242 450	2 902 450	2 567 450
Netovõlakkoormus (eurodes)	1 080 279	1 333 170	3 314 493	3 242 388	2 902 393	2 567 378
Netovõlakkoormus (%)	14,7%	16,8%	42,0%	40,0%	34,8%	30,0%
Netovõlakkoormuse ülemmäär (eurodes)	7 326 471	6 341 516	6 318 428	6 085 541	5 831 662	6 377 105
Netovõlakkoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	74,5%
Vaba netovõlakkoormus (eurodes)	6 246 192	5 008 346	3 003 935	2 843 153	2 929 268	3 809 727
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0

Tundlikkuse analüüs

Antsla valla eelarvestrateegia on koostatud konservatiivsuse printsiibist lähtuvalt. Teatud tõenäosusega võivad aga ilmnedä sündmused, mis parandavad või halvendavad kohaliku omavalitsuse finantspositsiooni baas-stsenaariumiga võrreldes. Isegi mõne protsendiline muutus tuludes või kuludes mõjutab oluliselt eelarve võimalusi.

Kõige olulisem ja samas kõige raskemini prognoositav tululiik on iga omavalitsuse jaoks üksikisiku tulumaks. Tulumaks moodustab põhitegevuse tuludest ca 50 protsenti. Ühe tululiigi nii suur osatähtsus tähendab ka suuremat riski tulude laekumisele. Valla tulude jaoks on risk ka see, kui riik muudab tulude laekumist reguleerivad seadusi. Füüsilise isiku tulumaksu laekumise riski maandab osaliselt riigi eelarvest tasandusfondi eraldise muutus. Eelarve on tundlik väliskeskkonnast tulenevatele muutustele: tulude võimalik vähenemine on põhjustatud majanduslangusest või vananevast rahvastikust. Vähenemine toimub just tööealiste vanusegrupis. Siit võib põhitegevuse kulude ja investeeringute planeerimisel tekkida vajadus vähemolulisi tegevusi edasi lükata. Põhitegevuse tulude madal kasv aastas ei võimalda kõiki vajaminevaid tegevusi teha. Püsib vajadus jätkata kulude ülevaatamist.

Kokkuvõte

Eelarvestrateegias on antud ülevaade Antsla valla eelarve tuludest, kuludest, investeerimis- ja finantseerimistegevusest aastatel 2024-2027 ning koostatud prognoosid nelja eelseisva aasta kohta. Eelarvestrateegia on struktureeritud vastavalt kohaliku omavalituse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatule.

Antsla vald peab strateegiaperioodil kinni omavalitsustele riigi poolt kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmetest – kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast.

Võimalik on teha järgneval neljal aastal valla arenguks vajalikke investeeringuid ja pakkuda teenuseid.

Laenude teenindamiseks vajalik põhitegevuse tulem on võimalik saavutada vaid põhitegevuse kulude kokkuhoiu arvelt. Samuti puudub vallal täielik omafinantseerimise võimekus ning investeeringud saab teha vaid toetuste ja laenude kaasabil.

Eelarvestrateegia koondtabelid Rahandusministeeriumile esitatavatel vormidel

Antsla vald	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 326 471	7 926 895	7 898 035	8 114 055	8 330 945	8 558 465
Maksutulud	3 732 575	3 930 500	4 135 200	4 342 015	4 549 515	4 767 465
sh tulumaks	3 585 435	3 764 700	3 952 900	4 150 600	4 358 100	4 576 050
sh maamaks	147 140	165 800	182 300	191 415	191 415	191 415
Tulud kaupade ja teenuste müügist	444 841	451 310	460 335	469 540	478 930	488 500
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 143 884	3 539 735	3 297 000	3 297 000	3 297 000	3 297 000
sh tasandusfond	975 763	951 883	1 150 000	1 150 000	1 150 000	1 150 000
sh toetusfond	1 883 370	2 350 852	2 147 000	2 147 000	2 147 000	2 147 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	284 751	237 000				
Muud tegevustulud	5 172	5 350	5 500	5 500	5 500	5 500
Põhitegevuse kulud kokku	6 447 009	7 350 616	7 647 450	7 647 450	7 647 450	7 647 450
Antavad toetused tegevuskuludeks	351 478	551 834	796 950	796 950	796 950	796 950
Muud tegevuskulud	6 095 531	6 798 782	6 850 500	6 850 500	6 850 500	6 850 500
sh personalikulud	3 859 356	4 382 227	4 383 000	4 383 000	4 383 000	4 383 000
sh majandamiskulud	2 235 941	2 416 305	2 417 000	2 417 000	2 417 000	2 417 000
sh muud kulud	234	250	50 500	50 500	50 500	50 500
Põhitegevuse tulem	879 462	576 279	250 585	466 605	683 495	911 015
Investeeringustegevus kokku	-1 202 650	-829 170	-2 231 908	-394 500	-343 500	-576 000
Põhivara müük (+)	21 274	15 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Põhivara soetus (-)	-1 288 326	-2 794 340	-2 131 408	-780 000	-129 000	-1 561 500
sh projektide omaosalus	-996 859	-2 544 070	-1 537 408	-180 000	-129 000	-361 500
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	291 467	2 290 270	594 000	600 000	0	1 200 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-137 862	-115 000				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-59 870	-100 000	-500 000			
Finantstulud (+)	239	7 000	500	500	500	500
Finantskulud (-)	-29 572	-132 100	-205 000	-225 000	-225 000	-225 000
Eelarve tulem	-323 188	-252 891	-1 981 323	72 105	339 995	335 015
Finantseerimistegevus	-288 239	-253 410	1 496 900	-345 000	-340 000	-335 000
Kohustiste võtmine (+)			1 849 900			
Kohustiste tasumine (-)	-288 239	-253 410	-353 000	-345 000	-340 000	-335 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-371 595	-506 301	-484 423	-272 895	-5	15
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+/-)	239 832					
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 263 680	757 379	272 956	61	56	71

Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 343 960	2 090 550	3 587 450	3 242 450	2 902 450	2 567 450
Netovõlakoormus (eurodes)	1 080 279	1 333 170	3 314 493	3 242 388	2 902 393	2 567 378
Netovõlakoormus (%)	14,7%	16,8%	42,0%	40,0%	34,8%	30,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	7 326 471	6 341 516	6 318 428	6 085 541	5 831 662	6 377 105
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	74,5%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 246 192	5 008 346	3 003 935	2 843 153	2 929 268	3 809 727
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	8%	0%	3%	3%	3%
Põhitegevuse kulude muutus	-	14%	4%	0%	0%	0%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,14	1,08	1,03	1,06	1,09	1,12

Antsla valla finantsolukord võimaldab strateegiaperioodil ellu viia planeeritud investeeringud, kuid valla rahaplaneerimine peab olema paindlik, reageerimaks operatiivselt majanduskeskkonna muutustele.